

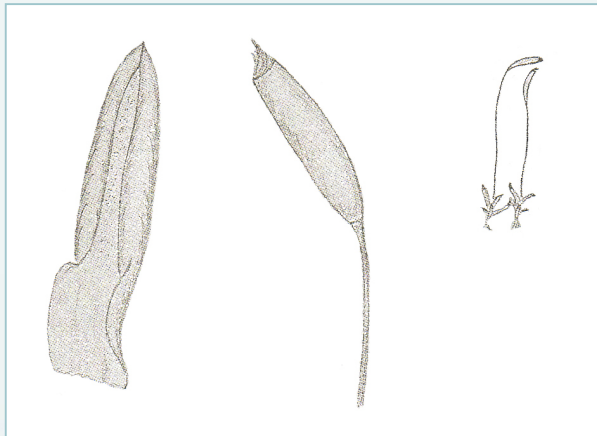

Snutetøffelmose

Aloina aloides

Rødlistet art

faktaark

Snutetøffelmose er kjent fra en innsamling i Telemark, men lokaliteten er ikke kjent. Den er i våre naboland en lavlandsart knyttet til forstyrret kalkholdig jord med varmt mikroklima, og arten vil trolig vokse på lignende steder hos oss. Dette er et habitat i tilbakegang i Norge, utbygging og gjenvoksing er to viktige årsaker til det. Ut i fra de svenske forekomstene og at denne type habitat er dårlig undersøkt anses det likevel som sannsynlig at arten fremdeles vokser i Sørøst-Norge.

Status
Kategori kritisk truet (CR) på Norsk rødliste for arter 2010.

Kjennetegn

Tøffelmosene er små akrokarpe moser som kjennes igjen på sine tøffelforma blader. Det er de innbøyde bladkantene som gir det tøffelaktige utseendet. I tillegg har de tett med grønne celletråder i øvre del av nerven. Selve skuddet er bare noen få mm høyt, mens sporofytten er omtrent 15 mm høy. Snutetøffelmosen har blad som ender avrunda med en liten "påsett" spiss. Skuddene er særbo.

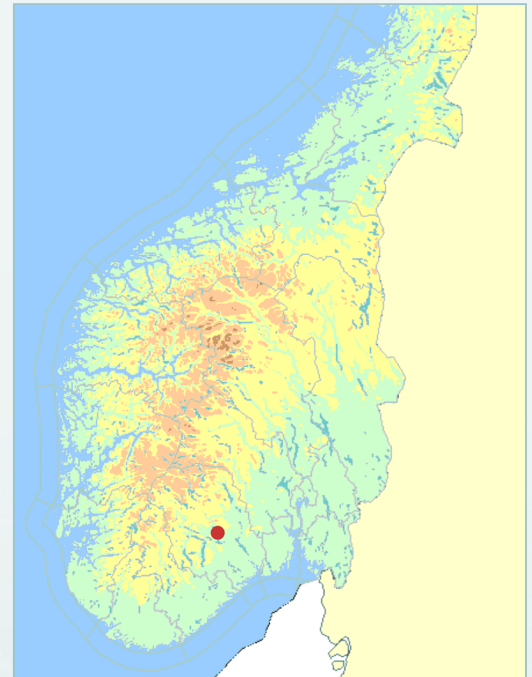
Sporofytten har en lang stilk som løfter det svakt bøyde sporehuset opp i lufta. Sporehuset har 32 røde tenner rundt åpningen og sporene er opp til 25µm i diameter. Våre to andre arter i slekta, småtøffelmose og ranktøffelmose skiller seg fra snutetøffelmose ved å ha rake sporehus, mindre sporer og fargeløse celler i bladkanten i nedre del av bladet.

Utbredelse

Snutetøffelmose er bare kjent fra Telemark der den ble samlet av J. W. P. Hübener (1807-1847). Lokalitet og innsamlingsår er ukjente og materialet ligger i Stocholms-herbariet (S). Arten er kjent fra to lokaliteter i Sør-Sverige. Den er kjent fra de fleste land i Europa og i tillegg fra Asia og Nord-Afrika.

Biologi

Snutetøffelmose er en pioner på bar kalkrik jord, gjerne leire, men kan også vokse på lett forvitrende kalkrikt berg. Arten blir fort utkonkurrert og er avhengig av å spre seg til nye flekker med bar jord for å være på en lokalitet over tid. Forekomst av sporofytter er vanlig og sporespredning er trolig den viktigste

Snutetøffelmose er kjent fra en innsamling uten angitt lokalitet i Telemark.

spredningsmåten. I Skandinavia er den i utkanten av sin naturlige utbredelse og er derfor ofte knyttet til lokalklimatisk varme lokaliteter. Arten opptrer på steder med mye forstyrrelse slik som elvebredder, åkerkanter og kalkbrudd.

Bestandsstatus

Arten er sørøstlig og knyttet til forstyrret kalkholdig substrat i lavlandet. Dette habitatet vurderes å være i tilbakegang pga. nedbygging i det potensielle utbredelsesområdet (Oslofjordområdet og Telemarks-kysten). Arten bør ettersøkes på lokaliteter med kalkrik leirjord og varmt mikroklima i Sør-Norge.

Siden snutetøffelmose er avhengig av bar jord vil prosesser som fører til gjenvoksing ha negative konsekvenser. I tillegg anses arealreduksjon av potensielle habitater i form av utbygging av veier, bygninger mm. å være en trussel mot arten. Arter med få forekomster vil i tillegg være utsatt for tilfeldige hendelser. Det er ikke kommet til ny kunnskap om arten i nyere tid.

Referanser

Frisvoll, A. A. og Blom, H. H. 1997. Trua moser i Noreg med Svalbard. Førrebelse faktaark. NTNU, Vitenskapsmuseet Bot. Notat 1997-3, 170s.

Hallingbäck, T. 2010. *Aloina aloides* - smal toffelmossa.

http://snotra.artdata.slu.se/artfakta/SpeciesInformationDocument/Aloina_Aloides_33.pdf

Nyholm, E. 1989. Illustrated flora of Nordic mosses. Fasc. 2. Pottiaceae - Splachnaceae - Schistostegaceae. Nord. Bryol. Soc., Lund.